

Complex project ECA



Medegefinancierd door
de Europese Unie

10^e Werkgroep Natuurcompensaties
20 november 2024



Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken



Port of
Antwerp
Bruges

MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER





Inleiding

Sebastiaan Miermans (Connect)

Tim Gregoir

Agenda

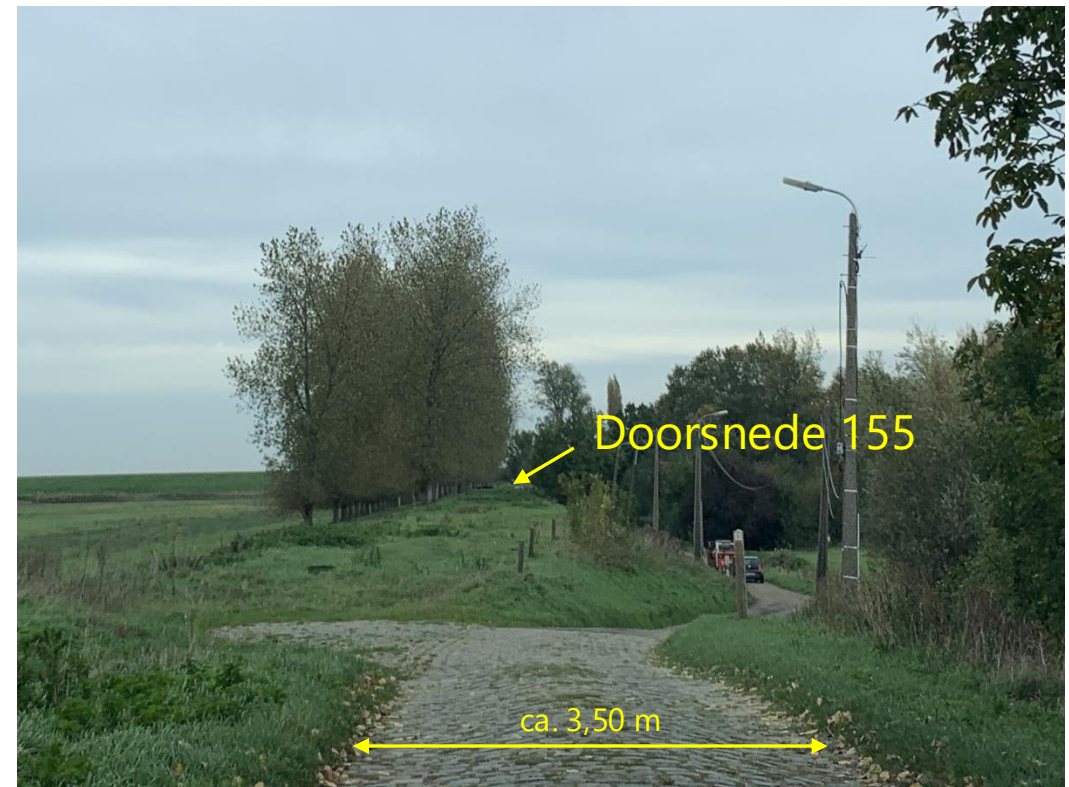
- **Opname vergadering – bezwaar?**
- 1. Weginrichting Zoetenberm
- 2. Alternatief voorstel bomen Zoetenberm



Weginrichting Zoetenberm

Arno Kops





Uitgangspunten:

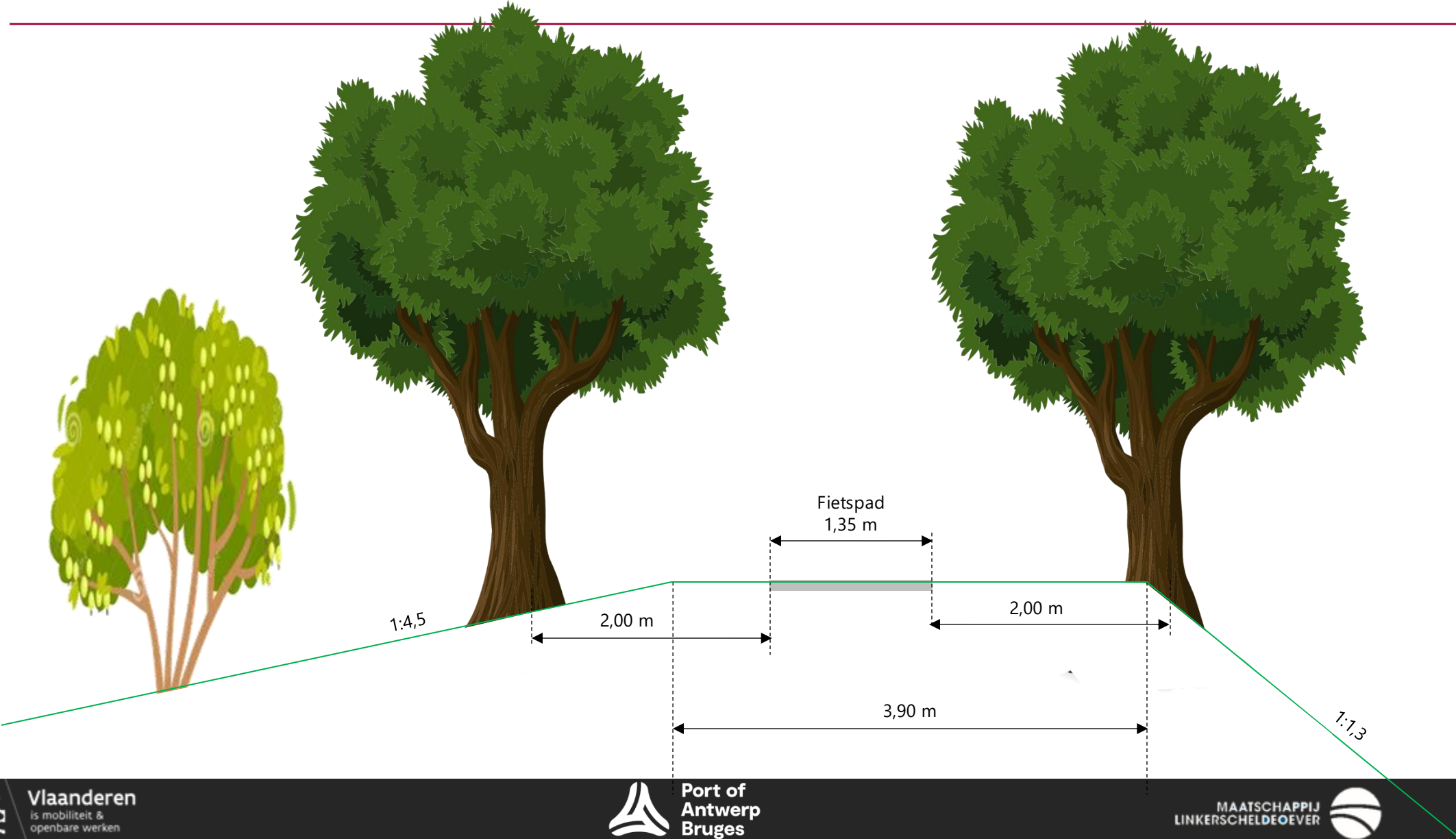
- Bomen aan weerszijde waar kan
- Bomen kunnen niet op een steil talud, struweel is een alternatief
- Afstand tussen bomen/struweel en weg is minimaal 200 cm
- Geen calamiteitenverkeer
- Autoverkeer maakt gebruik van kasseien- en fietspadverharding

Doorsnede 155 - gemeten

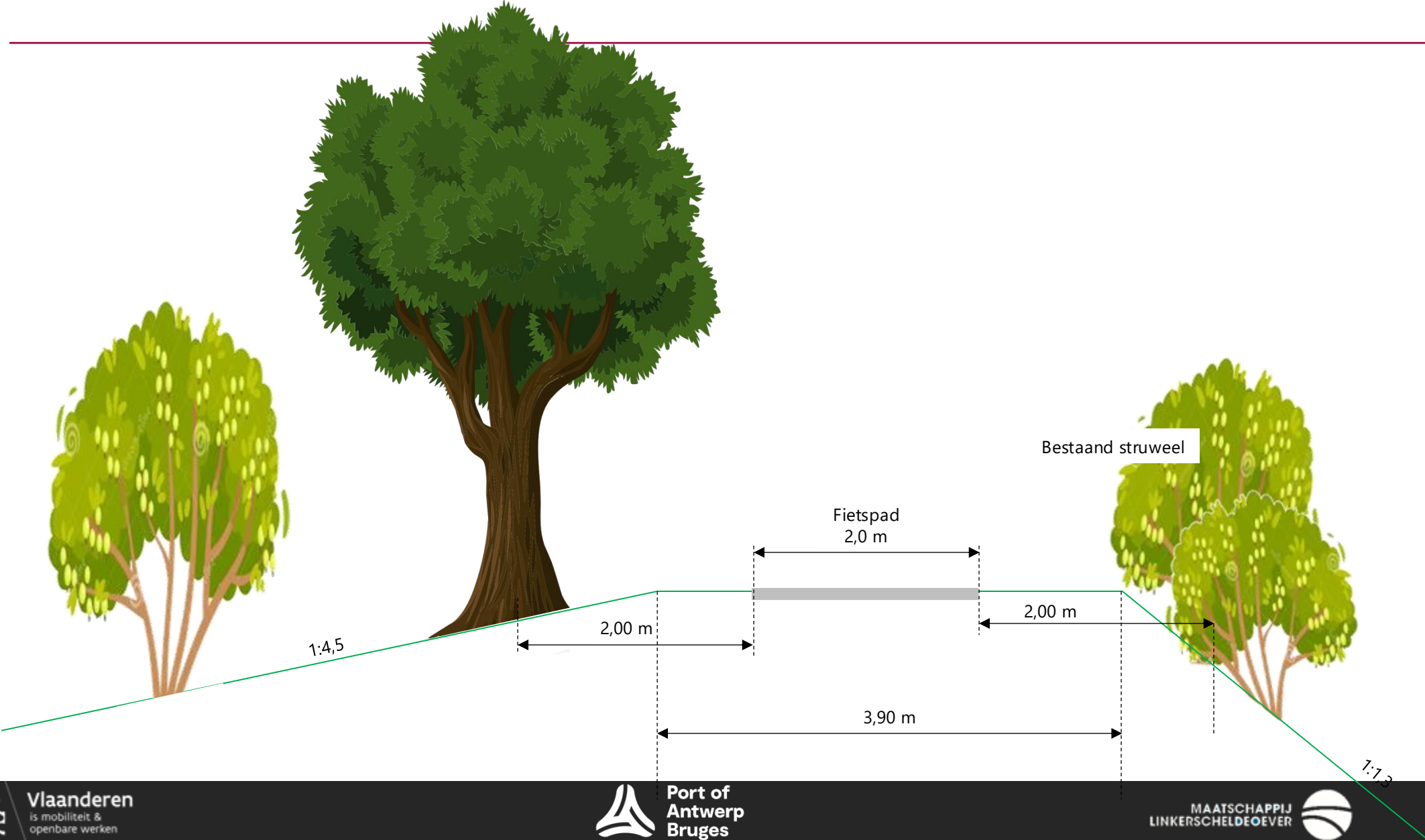
Dwarsprofiel DP-155

Bestaand	Hoogte	3.762	3.746	3.703	3.667	3.821	3.895	4.136	4.572	4.837	4.850	5.249	5.537	6.341	7.016	7.225	7.365	7.498	7.537	7.594	7.627	7.623	5.817	4.000	4.262	4.202	4.299	4.354	3.953	3.920	3.902	3.865	3.384
	Afstand	-30.000	-29.263	-27.435	-25.784	-24.245	-23.387	-21.150	-17.093	-14.790	-14.042	-12.262	-11.058	-7.375	-3.957	-3.087	-2.099	-0.508	0.000	0.749	1.186	1.719	4.040	6.038	6.590	9.940	11.827	12.559	14.039	16.274	17.864	18.499	30.000
	Hoogteverschil	-0.395	-0.338	-0.434	-0.539	-0.448	-0.410	-0.261	-0.088	-0.033	-0.087	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

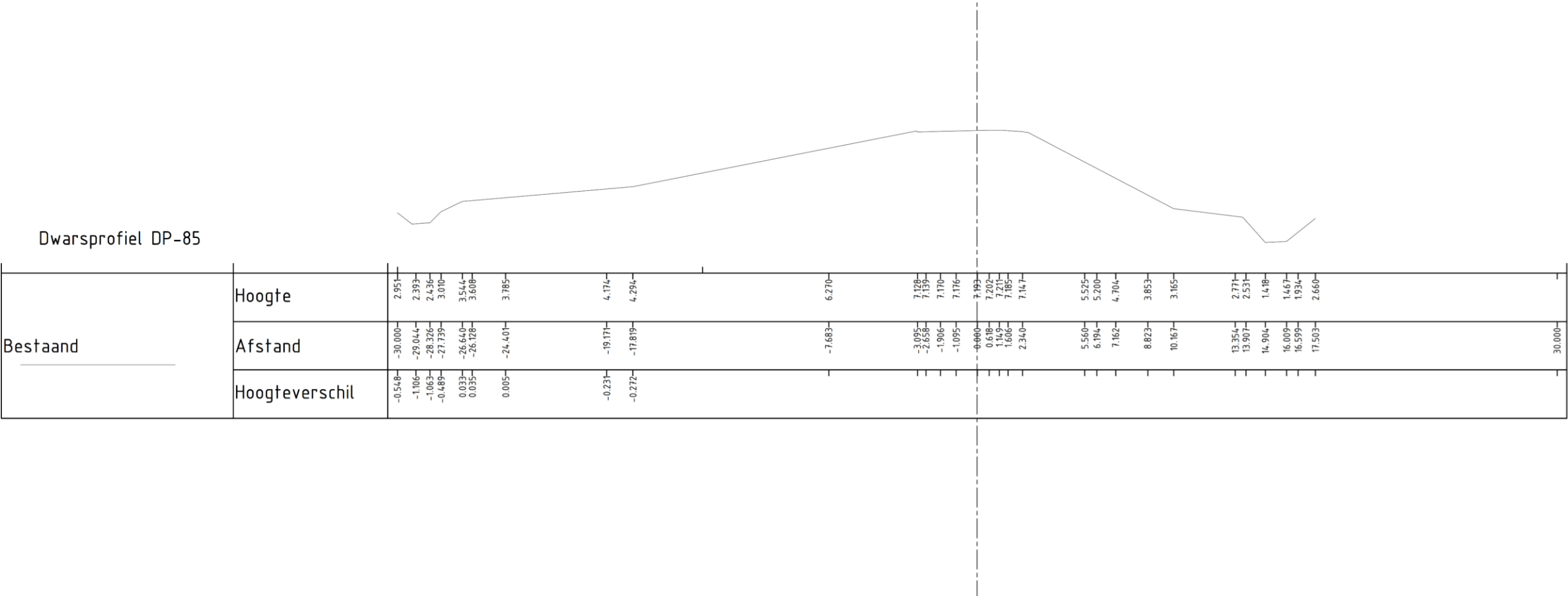
Doorsnede 155 - kruin geschematiseerd met fietspad, bomen en struweel



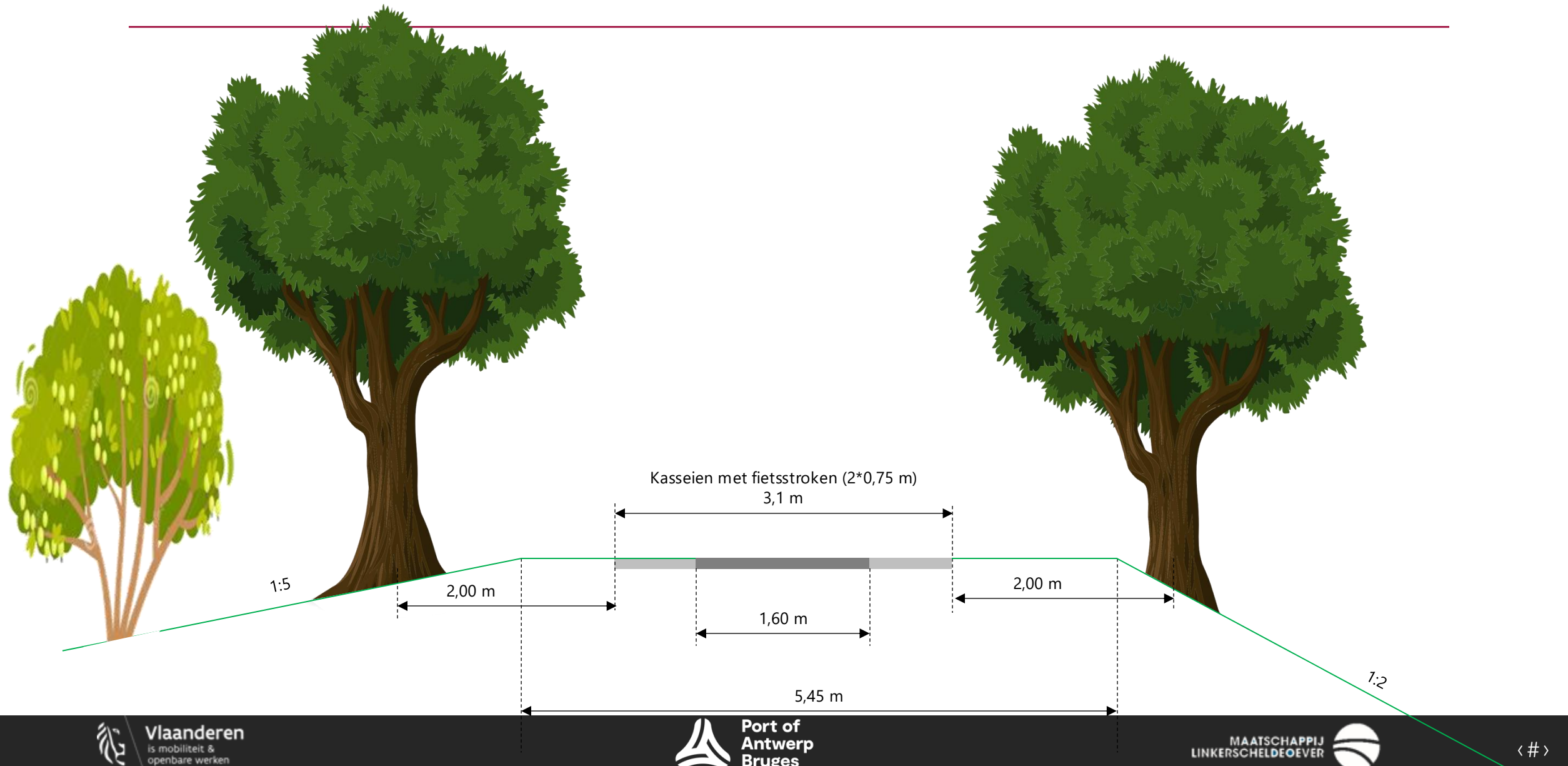
Doorsnede 155 - kruin geschematiseerd met fietspad, bomen en struweel



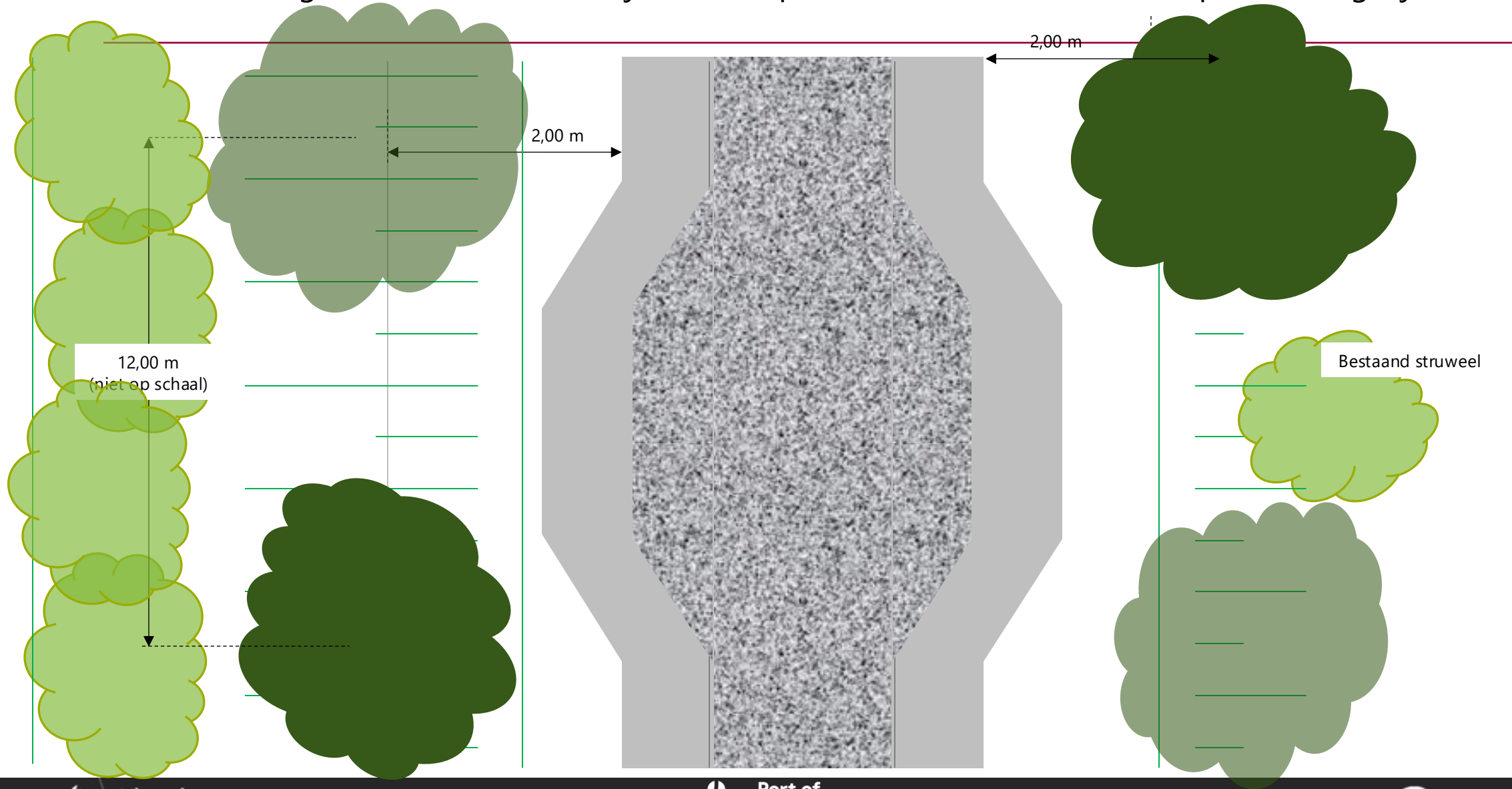
Doorsnede 85 - gemeten



Doorsnede 85 - kruin geschematiseerd met rijbaan, fietspad, bomen en struweel



Doorsnede 85 - kruin geschematiseerd met rijbaan, fietspad, bomen en struweel (met passeermogelijkheid)





Alternatief voorstel boomkeuze Zoetenberm

Nico D'hamers



Vlaanderen
is mobiliteit &
openbare werken



Port of
Antwerp
Bruges

MAATSCHAPPIJ
LINKERSCHELDEOEVER



Problematiek + gevolgde stappen

1. Ontwerp Sweco o.b.v. kernpunten:

- Lage eindhoogte 6-7 m
- Geen knotbomen
- Dreefeffect
- Cultuurhistorisch passend voor een oudlanddijk

⇒ Wilde lijsterbes, Veldesdoorn, Kweeper



Eerder compromis werkgroep : kleine bomen 1^e orde

Bomenrij van klein blijvende soorten: wilde appel, veldesdoorn, wilde lijsterbes en kweepeer

belangrijkste vragen:

- ? open landschap met polderwind en zilte omstandigheden => deze soorten zullen het minder goed doen => gewenste eindbeeld moeilijk te bereiken
- ? takvrije stam vraagt vrij intensief beheer + stamschot en opslag verminderen sterk de beleving als bomenrij => heesterachtige gemengde beplanting (≠ gewenste eindbeeld)
- ? moeilijker te onderscheiden van de voorziene houtkant aan westzijde
- ? soorten = erfgebonden en niet traditioneel

Huidige situatie:

- Aan minder steile westzijde van dijk: dubbele rij populieren beplant.
- Langs de steile oostzijde van dijk: restanten van enkele bomenrij (in struweelvorm)
- Ter hoogte van Rapenburg: uitbreiding van struweel vanuit tuinen en boomgaarden
- Hier en daar opslag vanuit de stronken van gevelde populieren en wortelopslag van populier



opslag en struweel op Zoetenberm, vooral olm, pruim en populier.

Af te kloppen keuzes op vlak van boomsoort, plantverband en beheertype

- Welke menging is aanvaardbaar of gepast om de randvoorwaarden te respecteren?
- Welke beheerwijze is aanvaardbaar?
- Plantafstand tot de rijweg of fietspaden
- Zijn er restricties voor boomaanplant op basis van talud/hellingsgraad?

Randeisen en bepalingen:

- Vervangen van de hoge bomenrij door struiken en een rij lagere bomen (max. 6 à 7 m) aan beide kanten van de dijk (Verbond LSO §1.3.3)
- Cultuurhistoriek van het landschap met traditionele boomsoorten en dreefeffect
- Geen wilg omwille van zaadinstroom naar natuurgebieden (ANB)

Alternatieve optie : knotbomen

- Knotbomen bestaande uit drie verschillende soorten die geschikt zijn voor knotbeheer en historisch passend. Populier, eik en olm.

+ langs de grens met het natuurgebied Prosper Polder Zuid: struweel met heestersoorten

? Beheerproblematiek...

Soortkeuze: menging van boomsoorten

- ✓ Populier: erg geschikt als knotboom + momenteel aanwezig -> snel resultaat met snelle diktegroei en vervulling van beeld en ecologische habitats
 - > kloonvormen (oud/nieuw) met een groot aandeel *Populus nigra* in genetisch materiaal (geen vrouwelijke klonen omwille van zaadzetting)
 - > geschikte bestaande cultivars: Serotina, Regenerata, Blauwe van Eksaarde.
- ✓ Drie soorten: Eik, olm en populier: historisch te motiveren
 - > Zomer- of wintereik: autochtoon plantgoed
 - > Fladderiep (*Ulmus laevis*): autochtoon plantgoed ! niet resistent tegen de iepenziekte => resistente cultivar voor helft van olmen (input INBO)
 - > Olm: gemengd plantverband (< beperkt ziektegevoeligheid)

Soortkeuze: menging van boomsoorten

Openbare Verkoop
VAN SCHOONE EN ZWARE
KANADA, EIKE EN OLME
B O O M E N
TE MEERDONCK.

De Deurwaarder DE POORTERE te Sint-Nikolaas,
zal namens het Bestuur van Verrebroeck-polder op
Woensdag 5 November 1873, om negen uren 's morgens
openbaarlijk verkoopen, op tijd van betaling mits borg:

50 kanada Boomen,
1 eike id.
4 olmen id.

Alle staande te Meerdonck op de dijk van Verrebroeck-
polder, tegen de Kieldrecht- en Turfbanken-polder zeer ge-
makkelijk voor den transport.

Men zal tot dies vergaderen ter herberg *St. Cornelis*,
bewoond bij Pieter Bockhals te Meerdonck in het dorp.
De ongelden comptant te betalen.

Geliefd het voorts te zeggen.

Soortkeuze: menging van boomsoorten

Openbare Verkoop
VAN SCHOONE EN ZWARE
KANADA, EIKE EN OLME
B O O M E N
TE MEERDONCK.

De Deurwaarder DE POORTERE te Sint-Nikolaas, zal namens het Bestuur van Verrebroeck-polder op *Woensdag 5 November 1873*, om negen uren 's morgens openbaarlijk verkoopen, op tijd van betaling mits borg:

50 kanada Boomen,	
1 eike	id.
4 olmen	id.

Alle staande te Meerdonck op de dijk van Verrebroeck-polder, tegen de Kieldrecht- en Turfbanken-polder zeer gemakkelijk voor den transport.

Men zal tot dies vergaderen ter herberg *St. Cornelis*, bewoond bij Pieter Bockhals te Meerdonck in het dorp. De ongeldeen comptant te betalen.

Geliefd het voorts te zeggen.

De Notaris PILAAR zal
Vrijdag 25 November 1898,
des namiddags te 1 uur, te *Goes*, aan den Ouden Zeedijk van den Goeschen Polder,

verkoopen:
 **510 Wilge-,**
292 Canada- en
160 Olmekopboomen.

gedeeltelijk met kap, waaronder vele geschikt voor werkhout.

Te beginnen bij het hoefje van S. van Noort.

Eindbeeld: Plantwijze, plantafstand:

- olm niet naast olm, verder geschrinkt en willekeurig verdeeld.
- afstand tot rijbaan is minimaal 2 m van rand rijbaan tot hart boom.
 - ! deze plantafstand = belangrijke wijziging tov voorgelegde ontwerp (snede 85 en 155)
= noodzakelijk voor een vrije ontwikkeling van stam en stamvoet
na knotten: gevaar voor hinderende, afhangende takken (eik en olm)
- plantafstand tussen bomen is 12 meter => geeft knotbomen veel ruimte om door ruime bladontwikkeling ook snelle diktegroei te maken
- op plaatsen met historische dijkoversteek of andere toegangswegen: plantafstand kan afwijken
- geen beperking omwille van schuinte – beheer wel minder praktisch !eventueel: struweel
- Overleg met WIBO: exacte plantafstand + keuze voor aanplant op schuin dijktaalud ivm dijkstabiliteit

Beheerwijze en cyclus

- knothoogte = 3 meter: ook vanaf hoger gelegen fiets- of wandelpad beleving van stam + minder snel hinder naar verkeer + begrazing is mogelijk
- meerdere knotten per boom (zogenaamde kandelaarvorm): grotere waarde op vlak van beleving én ecologie
- Beheercyclus:
 - populier: herknotten elke 4 jaar (lengtegroei van ongeveer 1 meter/jaar geeft 6 à 7 meter hoogte)
 - olm en eik: beheercyclus van 8 jaar en langer
- **! Machinaal beheer => belang van goed omschreven beeldbestek**



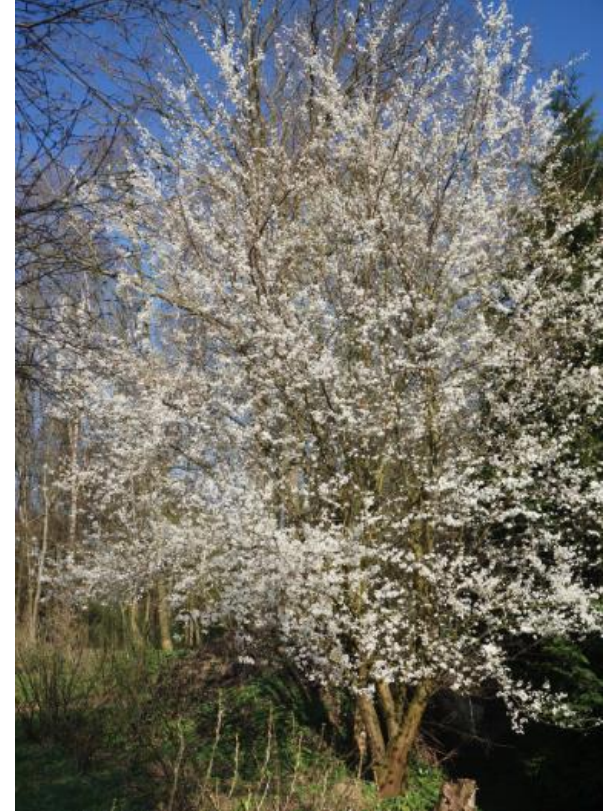
voorbeeld van knotpopulieren met meerdere knotten, voorbeeld uit het Zeeuws Landschap

Beheerwijze en cyclus vb. eik



Struweel en Beheer ondergroei

- struweel langs grens met PPZ wordt aangeplant op voldoende afstand van het raster met op regelmatige afstand doorzichten: wilde roos, meidoorn, gaspeldoorn, ...
- basis = (bloemrijk) grasland, begraasd of gemaaid
- Langs oude dijkwoningen: bewaren van het aanwezige struweel en relict van oude hagen (vooral meidoorn, wilde pruim, olm...)



wilde kerspruim (*Prunus cerasifera*) geeft minder opslag dan sleedoorn, en heeft meer boom habitus